

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות במתב

שבת קודש ה סיון תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 7:07 תל-אביב: 7:23 חיפה 7:16 מוצאי שבת: ירושלים: 8:25 תל-אביב: 8:28 חיפה: 8:30 ר"ת: 9:00

פרשת נשא כבוד הזולת

לשמור על כבודו של הזולת ולהביע הערכה לכל אדם!

נלמד מפסוקי קרבנות הנשיאים, ממה שהאריכה בהם התורה לפרט קרבן כל נשיא בפני עצמו, אף כי היו שוים.

וכתב הרמב"ן בטעם הדבר: כי הקב"ה חולק כבוד לראוי כמו שאמר "כי מכבדי אכבד" (שמואל א-ב). והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שיהיה אחד קודם לחברו. אבל רצה להזכירם בשמם, ובפרט קרבניהם, ולהזכיר יומו של כל אחד. לא שיזכיר וכבד הראשון. "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר: וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה קיצור בכבוד האחרים. עכ"ל.

ושמענו רעיון נאה בדרך זו, מהרה"ג רבי אליהו ליכטמן שליט"א בשם הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל שביאר הטעם מדוע קוראים פרשת במדבר קודם חג השבועות (ועיין תוספות מגילה לא: שכתב טעם אחר), משום שבפרשת במדבר מובאים פסוקי פרשת הפקודים, ללמדינו שכל יהודי באשר הוא נמנה בפני עצמו, שיש לכל אחד ואחד מישראל חשיבות וערך כשלעצמו וכל ישראל נחשבים כבני מלכים ויש לשמור בהתאם על כבודו של כל יחיד ויחיד.

וממילא זה מחזק ומחייב את כל אדם מישראל לענין קבלת התורה בחג השבועות, שלא יזלזל בעצמו ויפחית מערך מעלתו לאמור מי אני שראוי להשיג ממדינה נשגבה בלימוד התורה וידיעתה, ומתוך כך יתרפה מעמל התורה, אלא ירומם עצמו ויתנשא מעל טבעו והרגליו, ויכיר גודל ערכו וסגולת יכולתו בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'".

וזהו שהזכיר הכתוב ענין זה בלשון "נשיאה" ככתוב "שאו את ראש כל עדת בני ישראל" ופירש רש"י "מתוך חיבתו לפניו מונה אותם כל שעה". ורמז בלשון זו של "שאו" כי בכך שנימנו מתוך חיבתו, זה אמור לנשא ולרומם את ראש כל אחד ואחד מהנמנים בישראל מעל פני כל העמים.

עוד יש לציין בענין זה את לשון הרמב"ן כאן שכתב בענין הנשיאים "אבל רצה להזכירם בשמם". מונח כאן עוד יסוד חשוב בכבוד הזולת אשר לא די בעצם פירוט הקורבנות לכל אחד בנפרד, אלא ישנה מכובדות נוספת ומיוחדת מה שמזכירם "בשמם". כי על כן, הזכרת האדם בשמו הפרטי זהו כבודו, לעומת זאת ההתעלמות משמו זהו בזיונו. (וגם זה נרמז בפסוק שבפרשת הפקודים ככתוב "במספר שמות"...)

וכפי שמפורש כן בדברי חז"ל (מדרש תהלים) על דוד המלך ע"ה שאמר: "עד מה כבודי לכלימה" (תהלים ד-ג) - עד מתי אתם מכלימין אותי ואת כבודי וקוראים אותי "בן ישי"? "גם לכולכם יתן בן ישי". "כי בוחר אתה לבן ישי". "כי כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה" וכי לית לי שם? [=האם אין לי שם, לקרוא בשמי?]

ובזה יובן מה שמצינו (בשמואל א פר' כ) שאמר שאול ליהונתן "מדוע לא בא בן ישי גם תמול"... וענה לו יהונתן: "שאל נשאל דוד"... "ויחר אף שאול ביהונתן... הלא ידעתי כי בוחר אתה לבן ישי"... ותמוה: היכן ראה שאול ביהונתן שבוחר הוא בבן ישי? אלא שאול ששנא את דוד לכן לא הזכירו בשמו. לעומתו, יהונתן הזכירו בשמו ואמר "נשאל דוד" ומכאן הבין שאול שהוא אוהבו.

ומצינו להיעב"ץ שכתב הטעם שאסור לכנות שם לחברו [אפילו שאינו של גנאי] הואיל ומראה בזה שאינו מחשיב מספיק את חברו, כדי לקרותו בשמו. ובזה יובן מה שאמר רבי זכאי (מגילה כז): "ולא כינתי שם לחברי" ופירושו התוס' שכוונתו גם לכינוי שאינו של גנאי. ותמוה: מה רע בכזה כינוי? אלא משום שגנאי הוא לאדם בעצם העובדה שמתעלמים משמו ומחפשים לו תחליף...

תועלת רוחנית רק כשיאין פגיעה בכבוד הזולת...

מעשה שאירע באחת הישיבות כשנוצרה שם יוזמה להגדיל תורה ולהאדירה, שהבחורים המבוגרים בישיבה ימסרו מידי פעם 'תבורות' לבחורים הצעירים. ראשי הישיבה ראו זאת בעין יפה, אשר מעבר לתועלת המבוגרים בהכנת חבורות, חשוב לא פחות יצירת הקשר עם הצעירים בלימוד.

אך בעיה קטנה היתה ביוזמה זו, כאשר הנוגעים בדבר ידעו, כי אחד הבחורים המבוגרים, אין באפשרותו לעמוד במשימה זו בהצלחה, ואך יהא הדבר ללעג בעיני הצעירים. אף כי אותו מבוגר חשב שגם הוא ראוי להשתתף ביוזמה זו. במושכל הפשוט היה נראה כי אין כאן שאלה, שכן מי שראוי לכך ישתתף ומי שלא ראוי לא ישתתף. בכל זאת החליטו ראשי הישיבה לקום ולהוועץ בדעתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל.

כששמע הרב שטיינמן את השאלה, פסק להם על אתר לבטל לגמרי את כל היוזמה של אמירת החבורות. הסבירו לו ראשי הישיבה כי יש בזה תועלת גדולה ברוחניות גם למבוגרים וגם לצעירים, כאמור.

אך הרב שטיינמן חזר על הכרעתו ונימוקו עמו: "לא יכולה להיות כאן תועלת ברוחניות אם בעקבות זאת יפגע כבודו של הזולת אפילו של בחור אחד. א"א להתעלות בתורה על חשבון בין אדם לחברו!"

מתוך מאמר לזכרו

עלון "איש לרעהו" פרשת נשא הוקדש לעילוי נשמת
הרה"ג רבי סלימאן בן רבי דוד ששון זצ"ל

נפטר ז' סיון

ת . נ . צ . ב . ה .

מצוה להשכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק: "וכתב את האלות האלה... ומחה אל מי המרים" (פרק ה-כג)

ודרשו חז"ל במדרש: גדול השלום שהשם שנכתב בקדושה, אמר הקב"ה, ימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו (מד"ר פרק יא). ומובא מהמהר"ל ז"ל: לכן התירה התורה מחיקת השם, כי על ידי מחיקה זו נעשה שלום בין איש לאשתו, והרי איש ואשה שכינה ביניהם, ממילא נמצא שבמחיקת השם אין כאן דחיקת השכינה, אלא אדרבה, השראת השכינה.

אמרו חז"ל בגמרא (שבועות לט.) שכל העולם נזדעזע בשעה שאמר הקב"ה בסיני "לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא". מחיקת שם ה' הוא אחד מהלאווים החמורים בתורה, ואילו כאן מצוה התורה למחוק את השם המפורש שנכתב בקדושה.

לומדים אנו מכאן, עד כמה גדול וחשוב להשי"ת שישררו השלום, והאחוה והרעות בין איש לאשתו, ובין כל אחד ואחד מישראל, עד שציוה למחוק לצורך זה אף את שמו שנכתב בקדושה.

ואם כן, מה מאוד נורא הדבר הזה - אומר הגר"ש פינקוס זצ"ל - כאשר מזדמנים חילוקי דעות בין איש לרעהו, וכבר כל אחד מאיתנו הרי יודע ומכיר את מעלת השלום, ואף את חיובנו לוותר, וגודל חשיבות מידת הסבלנות. אבל כאשר המחלוקת נוגעת להפסד מעשי או לעלבון צורב החודר אל הלב, נדמה לנו שכאן כבר לא צריכים לוותר ולעבור על המדות. את זה באה התורה ללמדנו עד היכן צריך לוותר בעבור השלום, עד כדי מחיקתו של השם הקדוש.

מוסיף הרב פינקוס ומבאר, מה הענין שנזדעזע העולם דוקא בשעה שאמר הקב"ה דיבור זה של "לא תשא את שם ה'?" אלא הענין יובן עפ"י מה שדרשו חז"ל (מנחות כט): "כי בי-ה ה' צור העולמים" - אלו שני עולמות שברא הקב"ה. אחד בה"א ואחד ביו"ד. העולם הזה בה"א, והעולם הבא ביו"ד. היינו שעיקר בריאת העולם היה בשתי אותיות שם קודשו יתברך, ונמצא ששמו הקדוש הוא היסוד לכל בריאת העולמות, וממילא מובן מדוע כאשר מזלזלים ח"ו בשם הקדוש, מזדעזע כל העולם, שהרי נתרועע יסודו ובסיסו.

מעתה, הוא הדין בענין מחיקת השם הקדוש. יש בו גם כן מעין חורבן העולם, שהרי היסוד לכל העולם הוא שם קודשו יתברך, ובאה התורה ללמדנו, עד כמה צריך לוותר בעבור השלום, אפילו עד כדי מחיקת השם, שכדאי הוא שיגיע כעין חורבן לעולם ובלבד שיהיה שלום בישראל.

ידועים דברי חז"ל (יבמות סג.) על רב חייה שהיתה לו אשה שציערה אותו והוא היה משתדל לכבדה. שאלו אותו: מפני מה אתה מכבדה, הלא היא מצערת אותך? אמר להם: דיינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא. וצ"ב: מה תשובה היא זו לשאלתם, וכי בגלל דברים אלו יש הצדקה למה שמצערת אותך?

אלא ביאר הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** שכוונת רבי חייה היתה להסביר בתשובתו מדוע למרות שמצערת אותו, כדאי לו לכבדה, משום שאם הבנים ירגישו שיש חיכוכים בינו לבניה, אזי תבטל ההשפעה הטובה של ההורים על הבנים, והבנים יזלזלו בהורים. וכשמגיעים למצב נורא כזה שהבנים מזלזלים בהורים אזי הצער להורים גדול ביותר.

היסוד שלום בית נעוץ בויותר הדדי. רעיון נפלא בענין זה אמר הגאון **רבי שמחה שלמה לוי זצ"ל** (הובא בספר החדש "דרך אבות"): הלכה רווחת היא בדיני ממונות שראוי לעשות פשרה בין בעלי הדין ומצוה על הדיינים לפשר ביניהם (שו"ע חו"מ סימן יב-ב). שכן אז יוצאים שני הצדדים מרוצים ושלום ביניהם. מה שאין כן בפסק דין היוצא לטובת אחד הצדדים, הרי זה שכנגדו יוצא בהרגשה לא טובה.

אולם כל זה בדיני ממונות ולא בשאר דיני התורה, אשר בהם אין את ענין הפשרה, אלא אדרבה, צריך לקיים את ההלכה במדוייק כפי שהיא, מבלי להתפשר על שום ענין. מלבד במצות מזוזה, בה מצאנו שהפוסקים עשו פשרה בין שיטת רש"י ורבינו **תם** שנחלקו האם המזוזה עומדת ישר או מונחת בשכיבה, ופסקו להעמיד את המזוזה באלכסון (שו"ע יו"ד - רפט ז).

בטעם הדבר נראה, שהרי מזוזה היא שמירה על הבית, ובאו

למען שלום בית...

הגאון רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל ראה פעם ביו"ט ראשון של פסח אברך צעיר שזה עתה נישא, מסתובב מודאג ומوترד, וחשב בלבו מה יכול להיות שאברך זה כה מודאג. לפתע הבזיק במוחו, הלא אברך זה בא מבית שמקפידים על אכילת שרויה ובבית חמיו לא מקפידים, ובטח הוא מזועזע מזה.

אחרי התפלה ביקש מהאברך שיכנס לביתו לדבר איתו, ותוך כדי שגילגל איתו שיחה על דא ועל הא התנצל ואמר שהוא צריך עכשיו לאכול, נטל את ידיו ואכל כזית מצה, ואחר כך ביקש שיגישו לו מרק ותוך כדי שיחה איתו אכל ולבסוף פורר פירורים של מצה לתוך צלחת המרק, ואחר זמן מה סיים את השיחה איתו.

למרות שרבי דוב בעריש לא אכל שרויה, עשה את עצמו כאילו אוכל שרויה, והכל בכדי ששלום בית ישרור בבית האברך הצעיר

שר התורה

"מתיר אני לכם..."

שלא כמנהג הספרדים, הנוהגים לקרוא לילדיהם בשם ההורים אפילו בעודם חיים, הקפיד הגה"צ **רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל**, מפני טעמים הכמוסים עמו, לבל יעשו כך צאצאיו, ואסר עליהם לקרוא מי מילדיהם בשמו, בעודנו חי.

ואולם פעם אחת יצא מגדרו ושינה מהקפדתו משום שלום בית וכך היה מעשה: פעם נזדמן לו להיות נוכח במריבה שפרצה בין בעל לאשתו על רקע השאלה: מה שם יקראו לבנם, הרך הנולד? הבעל חפץ לקראו בשם אחד מקרוביו, ואילו זוגתו סירבה ודרשה בתוקף לקרוא בשם אחר, ובנתיים האוירה ביניהם "מתחממת".

או-אז נצנץ רעיון במוחו של רבי רפאל ברוך שהיה נערץ על בני הזוג. הוא החליט למען השכנת שלום לצאת מגדרו ואמר להם: "מתיר אני לכם לקרוא את הרך הנולד על שמי..."

שמחו הבעל והאשה על המוצא המכובד, ועל הזכיה הגדולה שנפלה בחלקם לקרוא בשם הצדיק שהיא סגולה נפלאה, ויקרא שמו בישראל: רפאל ברוך.

אורות ממזרח

"אני רוצה לדבר איתך על קבלה..."

מעשה ביהודי תלמיד חכם מופלג שכבר לפני עשרות שנים סיים את הש"ס בבלי וירושלמי וידע אותם על בוריים, החליט לגשת אל הגר"י **קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל** כדי להוועץ בו ולקבל הדרכה במה כדאי עתה לשים את לימודו ועיונו.

השיב לו הסטייפלער שיהודי צריך לדעת את כל חלקי התורה, ולכן מלבד החזרה התמידית על הש"ס, צריך לעבור גם על שאר חלקי התורה שבעל פה. הוא הוסיף לעודד אותו בדברים עד שיצא ממנו אותו ת"ח במצב של חיזוק גדול.

ומספר התלמיד חכם: "לפתע אני שומע שהסטייפלער קורא לי. סבתי אל אחורי בחדרת קודש נכנסתי שנית אל החדר, והקדמתי לומר לסטייפלער את הרהורי ליבי: "מן הסתם הרב רוצה להציע לי את לימודי ה"קבלה". הסטייפלער חייד ואמר:

"נכון. אני רוצה לדבר איתך על קבלה, אבל לא על לימודי קבלה אלא על קבלה שהנך צריך לקבל על עצמך בהנהגה בבית, עם רעייתך. כאשר אתה יודע כבר את כל הש"ס ומתקדם בדרך לידיעת חלקים נוספים בתורה, יתכן ובמצב כזה אתה עלול לשכוח את אשתך ולהתעלם מצרכיה ולא לעזור לה במאומה. לכן הנך צריך לקבל על עצמך שלמות המתסרותך ללמוד תורה, לא תזניח את העזרה בבית!"

מפי הגר"י גנס שליט"א

המשך – השכנת שלום

”כבר אין לי טענות...”

אדם תינה את צרותיו לפני אחד ממקרובי הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ”ל. פרק צרור טענות וטרוניות על אשתו. אמר לו המקורב: ”בוא איתי לחכם בן ציון הוא מומחה בהשכנת שלום בית”.

הגיעו לבית רבי בן ציון. היה זה ביום שישי אחר הצהריים, לאחר אמירת השיעור השבועי במשניות סדר זרעים ובהלכות שבת החמורות. שיעור שסחט את כוחותיו.

הם נקשו בדלת ולתדהמתם פתח רבי בן ציון כששולי מכנסיו מורמים. דלי מים לצידו ומגב עם סמרטוט ריצפה בידו, שוטף את הבית לכבוד שבת. ”הכנסו” – קידמם רבי בן ציון במאור פנים – ”שבו שם בבקשה, מיד אתפנה...” וחזר לשטוף את הריצפה.

המקורב חכך בדעתו, האם להכנס? לפתע הבחין שחברו איננו. רדף אחריו והשיגו במעלה הרחוב. ”למה ברכת” שאל. השיב הלה: ”כבר אין לי טענות על אשתך...”

יגילו במלכם

חז”ל ללמדנו שאם רוצים לשמור על שלמות הבית צריך להתנהל באופן שתהיה פשרה וויתור הדדי בין בני הבית ובפרט בין איש לאשתו, וכמובן הכל במסגרת ההלכה.

רבינו בחיי ז”ל כתב (שמות יט-ג) שראוי לאשה להתפלל בשעת הדלקת הנרות שיתן לה ה’ בנים מאירים בתורה. תוקן נוסח ידוע בו בקשות רבות ונכבדות בשעת הדלקת הנרות, ופלא הוא: מדוע אין בו בקשה לשלום בית ומה עוד שענין נר שבת הוא משום ”שלום בית” כמבואר בגמרא (שבת כג:)?

לדעת הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ”ל, כנראה שבענין זה אין להסתמך רק על תפלה, כפי שאין להסתמך על ברכות. הוא היה אומר לשואליו: עבור שלום בית יש להתאמץ ולעמול ולא לסמוך על ברכות כי על ענין שלום בית הברכה לא תועיל!

וכאותו מעשה באדם שדחק מאוד ברבי בן ציון שיעניק לו סגולה עבור שלום בית. וענה בתקיפות: ”לכך, לא יועילו כל הסגולות שבעולם! על שלום הבית יש לעמול! וכשאמר הלה: ”אעמול ויתן לי גם סגולה”, ענהו רבי בן ציון: ”אם תעמול לא תצטרך לסגולה. ואם לא תעמול, לא תועיל הסגולה!”

נשיאה בעול עם הזולת

כיצד ”להמתיק הדינים”?

באחד החגים נכנסו אל כ”ק האדמו”ר מאוז’רוב – רבי **משה יחיאל הלוי אפשטיין** זצ”ל שני רבנים חשובים וביקשוהו שיעתיר בעד תלמיד חכם חולה. באוירת יום טוב פנו לרבי ואמרו: ”הנה אנחנו יחד שלושה במושב בית דין. הבה נפעל להמתיק מעליו את הדינים!” השתמט הרבי מתשובה.

כאשר דחקו בו הרבנים, אמר להם: ”הידעתם מאי משמע להמתיק לשני את הדינים? אתה מקבל על עצמך את הדינים שנמתחו עליו ונכנס במקומו, ורק אז הקב”ה מרחם ומסיר את הדינים מעליו. עתה אמרו, האם אתם מוכנים לכך?”

מיד נרתעו המבקשים לאחוריהם ולא אמרו מאומה. הרבי הוסיף והסמיך לכך ראיות: (א) משה רבינו מסר נפשו כשהתחנן לה’ למחילת העוונות של ישראל: ”אם תשא חטאתם ואין אין – מחני נא מספרך...” (ב) אמרת רשב”י (סוכה מה): ”יכול אני לפטור את כל העולם כולו ממדת הדין”. ופרש רש”י: ”אני סובל כל עוונותיהם ופוטרו מן הדין”, וכפירוש המהרש”א שם.

אש דת מאוז’רוב

להרגיש בעצרו של הזולת ולדאוג לצרכיו כמו לצרכי עצמו!

נלמד מהפסוק: ”ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו” (פרק ו-יג)

וכתב רש”י: ”יביא אותו” – יביא את עצמו. ותמה המשך חכמה: מה פשר הלשון ”יביא את עצמו”? ומדוע לא נאמר ”ביום מלאת ימי נזרו יבוא!!!” הוא מותיב והוא מפרק: למען האמת הרי כל תכליתה של הנזירות, לבטל תאוותיו ונטיות לבו של הנזיר ולכבוש את אנוכיותו, ואם אכן מגיע למצב כזה בו מסוגל לראות את עניניו באותו מבט שרואה את עניני הזולת, היינו שלא מרגיש נטיה כלשהי לעצמו יותר מאשר לזולתו, אות הוא כי הושלמה נזירותו והושגה מטרתה, ואז בודאי שייך אצלו הביטוי ”יביא את עצמו” שכן כעת מביא הוא את עצמו, כאילו מביא אדם אחר זולתו.

רעיון זה של המשך חכמה מאלפינו בינה להכיר תכונתו האנוכית של האדם שהיא הגורמת לרדיפת אחר התאוות ולעומתה, הנזירות מסייעת לאדם לעקור מלבו תכונה זו ולהעמידו במקום שיוכל לצאת ממסגרתו הפרטית ולראות את צרכי זולתו, ומתוך כך יזכה לאחת מקניני התורה: ”להיות נושא בעול עם חברו”.

הסבא מסלבודקה – הגרנ”צ פינקל זצ”ל היה מבאר את הפסוק ”וגר לא תלחץ... כי גרים הייתם בארץ מצרים” (שמות כג-ט) ברעיון הבא: אין כוונת התורה בזה לאסור את עינוי הגר משום שגם אנו הצטערנו כך במצרים, אלא התורה מלמדת אותנו, כיצד עלינו להרגיש בחוש את צערן של הזולת כאילו הוא הצער שלנו. וכן את שמחתו של הזולת כאילו היא השמחה שלנו, שכן רק כך מתקיים כראוי הציווי ”ואהבת לרעך כמוך” ללא הבדל.

והחפץ חיים היה אומר, כי טבעו של אדם, במה שנוגע לעצמו לא יסתפק בשום אופן רק ”בשלילת הרע” – למנוע מעצמו כל דבר שיכול לגרום לו רעה ועגמת נפש, אלא ישתדל בכל עוז לרכוש לו טובה וכל דבר שיש בו כדי להנעים ימי חייו. לעומת זאת כלפי חברו, יסתפק מצפונו האנושי בעצם העובדה שלא עשה לחברו כל רעה ולא הדאיבו בשום דבר, ובזה מרגיש שיצא ידי חובתו כלפי רעהו ורואה עצמו כאדם ישר.

אולם רצון השי”ת הוא, כי כמו שלצורך עצמו אינו מסתפק בשלילת הרע בלבד, אלא משתדל ושואף להרגשת הטוב, כך גם בנוגע לחברו ינהג באותה המדה. הוא שאמר הכתוב ”ואהבת לרעך כמוך” בשני המובנים: ”בשלילת הרע” ובחיוב ה”שאיפה לטוב”.

”בית דין” לישועת הזולת...

פעם במוצאי יו”כ קרא הצדיק **רבי אריה לוי** זצ”ל לשני רבנים ממכריו ואמר להם כי הוא מיצר על פלוני, בחור מבוגר שעדיין לא מצא זיווג. וישנה סגולה גדולה ובדוקה להקים ”בית דין” בשעה זו של מוצאי יו”כ ולפסוק מה שרוצים. ו”בית דין של מעלה” יקיים דברי ”בית דין של מטה”.

ואמנם כך עשו. עמדו והכריזו: ”אנו בית דין של מטה גוזרים על פלוני בן פלוני שימצא את זיווגו, וכשם שגוזרים בבית דין של מטה כך יגזרו בבית דין של מעלה”. הסגולה אכן פעלה את פעולתה ובאותה שנה נשא הבחור אשה בשעה טובה ומוצלחת. רבי אריה השתמש הרבה בסגולה זו גם לבני זוג שלא נפקדו בילדים ואף בזה עלתה בידו.

בשנה אחת, כשעלה הגרי”ש **אלישיב** זצ”ל לביקור חג בבית גיסו הגאון **רבי שמואל אהרן יודלביץ** זצ”ל, נכחו שם גם גיסו **רבי אהרן יעקובוביץ** ורבי שמחה שלמה לוי זצ”ל. רבי שמחה שלמה הזכיר את שם אחת מבנות המשפחה שעדיין לא מצאה את זיווגה וביקש מגיסו שיעשו ”בית דין” כמו שהיה נוהג רבי אריה, והסכימו לכך. כעבור זמן מועט הסגולה פעלה והשידוך נמצא.

מתוך הספר החדש ”דרך אבות”

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

זכות גוררת זכות

"אם כבר שאלת, אז אולי באמת כדאי שתעקור לשכונה שלנו ותקים אצלנו מקום תורה!"

בום.

השאלה הייתה משולה, לאדם שיציע לכם לצאת לסיבוב קצר בחלל... האיש התגורר בדרום לונג-איילנד, באזור מנותק מבחינה רוחנית. יהודים אכן התגוררו שם, אך חיים יהודיים לא ממש. אז מה לרבי בנימין שמבחינתו יושב ברומו של עולם, לצאת לארץ לא זרועה!!

* * *

השאלה לא הייתה שאלה כלל, אבל נתון אחד שכחנו לציין: רבי בנימין ינק את גדלות האדם הסלבודקאית מבית אביו הגדול מרן **רבי יעקב קמנצקי זצ"ל**. וזה אומר ששאלה כבדה שכזו לא פוטרים בהינף יד.

האזין רבי יעקב לענין והשיב: מקובלנו מרבתינו: **כאשר זורעים ומשקים את השורשים – זמן רב – גם במדבר יכול לגדול פרח!**

עבור רבי בנימין היה די במשפט הזה כדי לקבל את ההחלטה הנכונה - -

ולא הייתה זו החלטה קלה. לעזוב משרה מכובדת, משכורת טובה, הרבצת תורה. לארץ לא זרועה. ללא כלום...

תשמעו דוגמא למצב ששרר שם: להורה שהזמין אותו להגיע למקום היה תנאי: צ"ל שהילדים שלך לא יסתובבו עם כיפות לראשם - זה עלול לעורר דוברים מרובצים".

לתנאי הזה הסכים רבי בנימין מיידית (היו לו רק בנות...)

* * *

הוא הגיע לאזור החדש, והמנותק. מסתבר שלהורה שהזמין אותו - מיסטר ביננפלד קראו לו - היו תכניות מרחיקות לכת. הוא קיבל על עצמו את אחזקת המוסדות, עד ההתבססות.

בבית הכנסת המקומי לא היו אפילו עשרה שומרי שבת, אבל רבי בנימין התחיל לחרוש ולזרוע. הלוא כך "מקובלנו מרבתינו"!!! פעל והחזיר אידישקייט במקום, בכל מיני אופנים. וזאת יש לומר: לבנו שנולד באותה שכונה, כאשר עשו לו תספורת בגיל שלוש והלבישו אותו כיפה ניגש שכן יהודי והעיר לו שכאן בשכונה אי אפשר כך להסתובב. זה לא מקובל. וכך כחלוצים במדבר המשיכו ...

הפייב-טאונז החל לשנות פניו, כאשר רבי בנימין מתמקד בכל פעם במטרה אחרת. מוסדות לימוד, רבנות מקומית ובפסגה הקמת ישיבת **"מתיבתא עטרת יעקב"** על שם אביו הגדול שניבא - וידע מה ניבא.

כאשר הלך לעולמו יכל לזקוף לזכותו אלפי משפחות יהודיות שגדלו בפייב-טאונז, עם כל האידישקייט הנצרכת. ושימו לב:

ממה התחיל הכל? ממעט התעניינות ותשומת-לב לילד!

לרפואת רבי נתן בן איטא עטיל לרפו"ש בתושח"י

את הסיפור הבא שמענו מרבי נתן שליט"א בן רבי יעקב קמנצקי זצ"ל אודות אחיו ז"ל:

"הרב יצחק שמידמן" זה לא רק שם של רחוב בבני ברק - זה כמובן שם של אדם!!! האמת, לא בדקנו על שם מי נקרא הרחוב הזה, אך סביר להניח שהוא ע"ש מקים עולה של תורה "איסט ניו יורק", אחת משכונותיה של ברוקלין ניו יורק, שבעבר היה מרכז יהודי.

בימים ההם, נמשכת הגירת מאות אלפי יהודים לארה"ב, אך תשתיות רוחניות איתנות עדיין לא קיימות במדינה. אחד מעיר ושניים ממשפחה, מתייצבים כנגד הרוח, מקימים מוסדות ומצילים אלפים.

אם עד היום שמעתם על ישיבת "תורת חיים" במוסקבה, בבית-שמש, ובעוד ערים. מעתה תצרפו לרשימה גם את ניו-יורק שם הוקמה **"ישיבת תורת חיים"** ע"י הרב שמידמן. אמנם כשאמרו באמריקה "ישיבה", הכותרת הזו התייחסה לחינוך בכל הגילאים כולל ילדים.

* * *

רבי בנימין קמנצקי, היה מונחך באחת הכיתות. פעם הבחין שאחד הילדים צובר איחורים קבועים, דבר שהפך אצלו לכרוני. יתר על כן, הילד היה ממתין בכל יום בבית הספר "ישיבת תורת חיים" לאחר סיום יום הלימודים עד שאביו היה אוסף אותו. לעיתים היה הילד ממתין זמן רב אחרי שכל הילדים כבר הלכו לביתם. המצב הזה של הילד שרבי בנימין שם לב אליו באופן מיוחד, הפריע לרבי בנימין מאוד.

באחד הימים קרא רבי בנימין לילד והתעניין אודות העניין. הילד השיב בפשטות שהם מתגוררים במרחק של 25 דקות נסיעה ברכב. הרב הוסיף להתעניין בפרטים, וכך הבין שאביו של הילד מסיע אותו מידי יום - בדרכו לבית חרושת שבבעלותו, ובדרך חזרה מבית החרושת בואד הביתה.

מכיוון שלא היה לו עוד רקע - ולחטט לילד בשאלות מיותרות לא רצה - החליט להמתין לאסיפת הורים הקרובה אז יוכל לברר את הדבר לאשורו.

אסיפת הורים.

הרב קמנצקי שיתף את האבא בהצלחותיו של הילד, שוחחו מעט ואז התעניין בעדינות במה נעוצה הסיבה לאיחורים? האבא הסביר שזה קשור לעובדה שהם גרים מאוד רחוק. הדרך היחידה שהילד יגיע היא רק ברכב של אבא, אך לא תמיד מתאפשר לו לאבא לצאת מספיק מוקדם.

הציג הרב קמנצקי את השאלה הכה-מתבקשת: אם זה כל כך מסובך, שמא עדיף למצוא לילד מוסד ליד הבית?

"ליד הבית יש לנו רק פֶּאבְּלִיק-סקול [בי"ס ממלכתי] אבל אני רוצה שהילד יקבל חינוך תורני! זה שווה את כל הטרחה, למרות שלא תמיד אני מצליח להביא אותו למקום בזמן".

כמה שניות של שקט השתררו במקום. ולפתע שאל האבא:

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il